

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšera a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Okresní soud ve Svitavách**, se sídlem Dimitrovova 33, Svitavy, o návrhu žalobce ze dne 31. 3. 2014 na vyslovení neúčinnosti doručení písemnosti, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 4. 2014, čj. 10 A 33/2014 – 14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se podáním ze dne 31. 3. 2014, které bylo Krajskému soudu v Českých Budějovicích doručeno téhož dne, domáhal určení neúčinnosti doručení rozhodnutí krajského soudu ze dne 25. 3. 2014, čj. 10 A 33/2014 - 3.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 28. 4. 2014, čj. 10 A 33/2014 – 14, podání žalobce odmítl. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že usnesením ze dne 31. 3. 2014 čj. 10 A 33/2014 - 10, vyzval žalobce k odstranění vad jeho podání ze dne 31. 3. 2014. Současně jej poučil o zákonných náležitostech návrhu na vyslovení neúčinnosti doručení soudní písemnosti i o následcích neodstranění vad daného podání. Žalobce vady svého podání ve stanovené ani pozdější lhůtě neodstranil, pročež v řízení nebylo možné pokračovat. Soud proto uvedené podání odmítl v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s.

II.

[3] Usnesení krajského soudu napadl žalobce (stěžovatel) kasační stížností, v níž se vyjádřil vůči procesnímu postupu krajského soudu zejména při odstraňování vad stěžovatelova podání a při doručování písemností. Rovněž namítl, že proti procesnímu rozhodnutí není kasační stížnost přípustná.

III.

[4] Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 – 11, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně

šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, ale pro samotné vedení sporu (viz např. rozsudek ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 – 13).

[5] V evidenci Nejvyššího správního soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 1160 spisů, v jejichž rámci stěžovatel vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2014 napadlo k tomuto soudu téměř 174 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, přičemž z tohoto počtu jich bylo dosud vyřízeno, resp. rozhodnuto 117 (18 řízení bylo zastaveno, 22 věcí bylo odmítnuto, 48 zamítnuto, pouze v 6 případech zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či identických argumentů. Charakteristické pro stěžovatele je i to, že jeho kasační stížnosti často neobsahují konstruktivní kasační námitky ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., ale pouhé výhrady, resp. domněnky a představy o tom, jaký měl být v dané situaci správný postup příslušného soudu.

[6] Stěžovatel vytkl krajskému soudu především arogantní a nepřičetný postup, neuvedl však relevantní námitky, které by byly způsobilé zpochybnit rozhodný závěr krajského soudu, že stěžovatel neodstranil vady svého podání ze dne 31. 3. 2014. Neopodstatněnou je i kasační námitka stran nesprávného poučení o možnosti podání opravného prostředku proti napadenému usnesení. Ačkoliv má stěžovatel za to, že kasační stížnosti nebyla v daném případě přípustná, přesto tento opravný prostředek uplatnil. Kasační stížnost proti odmítnutí návrhu pro neodstranění vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. je podle § 102 a násl. s. ř. s. obecně přípustná, jsou-li v ní namítány důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. V takovém případě pak Nejvyšší správní soud přezkoumává jen to, zda krajský soud správně posoudil nesplnění procesních podmínek (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, čj. 2 As 45/2005 - 65). Stěžovatelem vznesené námitky *prima facie* nemohou být důvodné, protože stěžovatel kvalifikovaně nezpochybnil důvod, pro který krajský soud odmítl jeho podání. Kasační stížnost je tak zcela zjevně bezúspěšná (srov. zejm. usnesení ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 – 10, a usnesení ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13, jímž Ústavní soud odmítl ústavní stížnost stěžovatele v dané věci).

[7] V souladu se zásadou hospodárnosti řízení Nejvyšší správní soud nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a k předložení plné moci udělené jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Zdejšímu soudu je totiž z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 8 As 71/2012 či sp. zn. 8 As 79/2012), že shora uvedené výzvy obvykle neplní svůj účel a nevedou k řádné procesní přípravě řízení. Tyto výzvy naopak rozehrávají písenný „ping pong“ mezi stěžovatelem a zdejším soudem, který prodlužuje řízení o kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Po zamítnutí těchto žádostí pak požádá o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zpravidla zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčnímu přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 – 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 – 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud nepochyboval, že tento bezúčelný a zcela neefektivní postup by se opakoval i v posuzované věci.

[8] Obdobný postup volí v případě opakujících se zjevně nedůvodných podání stěžovatele také Ústavní soud. Ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele v řízení o ústavní stížnosti vyslovil, že poučení o této povinnosti není nutno stěžovateli zasílat vždy v každém individuálním řízení, jestliže se tak stalo v identických případech předchozích. Pokud lze vycházet ze spolehlivého předpokladu, že dříve poskytnuté informace byly objektivně způsobily stěžovatele zpravit o zásadě povinného zastoupení v řízení před Ústavním soudem, setrvání na požadavku vždy nového a totožného poučování by se jevílo jako formalistické a neefektivní (viz usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12, nebo výše zmíněné usnesení sp. zn. I. ÚS 1632/13, obdobně srov. usnesení ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. III. ÚS 4255/12, ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 3748/12, nebo ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/12). Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že uvedené závěry lze vztáhnout i na poučování o povinnosti být zastoupen advokátem a povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel byl zdejší soudem poučen o těchto povinnostech nescetněkrát, jejich existence si proto musí být nepochybně vědom.

[9] Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 – 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zřídka dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vudcích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 – 74). V této souvislosti lze rovněž připomenout rozsudek ze dne 30. 12. 2010, čj. 4 As 38/2010 – 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování občanského sdružení, založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

[10] Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že takové zneužití lze dovést i v nyní posuzované věci – a toto rozhodnutí tedy nevede k budoucímu paušálnímu odmítnutí jakéhokoliv podání, jímž by se stěžovatel obracel na soud. Shora předestřený postup představuje pouze materiální korektiv formálního pojmání práva na soudní ochranu v souladu s principem ekvity (spravedlnosti) a bude vyhrazen zcela výjimečným případům, u nichž se běžný procesní postup bude jevit jako úplně neefektivní, a současně bude zcela zjevné, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. V tomto ohledu

tedy bude třeba dbát zvýšené opatrnosti a pečlivě se seznámit se skutkovými i právními okolnostmi případu stejně jako v ostatních věcech.

[11] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s.

[12] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. července 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu